Ankenævnet *for* Forsikring

Den 12. september 2018 blev i sag nr. 90256:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Gjensidige Forsikring
A.C. Meyers Vænge 9
2450 København SV

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har 10-årig, udvidet ejerskifteforsikring. Bygningen er opført i 1967, og forsikringen er tegnet pr. 1/9 2007 på baggrund af en tilstandsrapport af 30/5 2007. Tilstandsrapporten indeholder ikke oplysninger af betydning for sagen.

Klageren har i klageskemaet af 19/12 2016 til nævnet bl.a. anført:

> **"Sagsfremstilling**
> Ejer hus med halv kælder. Husets gulvkonstruktion havde sat sig i den kælderløse del. Ejerskifteforsikringen fik udfærdiget en geoteknisk rapport og valgte at flydespartle gulvet til niveau i 2009, dog kun stuen ikke de andre rum, som ligeledes ikke var over kælderen. Vi argumenterede for, at det var en lappe løsning og ikke fjernede problemet, blot symptomerne. Ligesom vi var uenige i, at det kun drejede som om stuen. Dette blev afvist. Ved senere opbrydning af gulv på gæstetoilettet sås det, at gulvkonstruktionen svævede over sandpuden. Der kunne ses ind under gulvet i gangen, mellemrum mellem sandet og gulvkonstruktionen. Samme taksator oplyste, at sandet var løbet ud. Ved klage gav forsikring medhold i, at det var en skade. Forsikringen trak dog i land igen og ville ikke hakke gulvet op alligevel. Herfra blev det svært. De tilbød flere gange penge: 15.000 og 30.000. Vi har dog takket nej. Vi kontaktede ingeniør … som besigtige vores hus og læste den gamle geotekniske rapport fra 2008/2009. Han udfærdigede på baggrund af det en skrivelse, hvor han blandt andet skrev, at der var risiko for kollaps. Gulvet har i køkken og gang (hvor der er linoleum på) synligt givet og der ses revner. Ved at udføre en lille simpel test, ved at banke på gulvet, høres det meget tydeligt, hvor der slet ikke er kontakt til sandpuden. Forsikringen har været forbi og besigtiget huset og hørt vores ingeniør, men her flere år senere er vi ikke nået længere. Forsikringen har endda fået en anden geoteknisk person til at gennemgå den første rapport, han fandt bestemt ikke den valgte løsning god, men det har heller ikke hjulpet.
> …

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
En korrekt løsning på problemet. Vores ingeniør og andre fagpersoner mener, at det eneste rigtige er at få lavet en ordentlig stampet sandpude med det rigtige sand.

(Det er ikke defineret i den geotekniske rapport, hvorfor noget sand de fandt under gulvet. Men som vidne kan jeg oplyse, at det var så tørt og løst, at de måtte hælde vand i hullet for at kunne få det op.)"

Selskabet har efter sagens indbringelse for nævnet indhentet en geoteknisk rapport af 31/7 2017 fra [ingeniørfirma 2].

I brev af 22/12 2017 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Forsikringstager er utilfreds med omfanget af tilbudt dækning/udbedring ved anmeldt forhold i 2008. I forbindelse med modernisering/ombygning af toilet i 2012 konstaterer sikrede forhold, som skulle dokumentere, at flere af ejendommens gulve skulle have sat sig, og der herefter er grundlag for dels at omgøre den udbedring, som blev foretaget i 2009, dels foretage udbedring i den del af ejendommen, som ikke er med kælder.
…
Overordnet sagsfremstilling
Den 25. september 2008 anmelder sikrede:

1) gulvet i stuen har sat sig
2) revner i sokkel og væg i sydfacade

Det anmeldte forhold besigtiges af taksator, som konstaterer, at der skal gennemføres en geoteknisk undersøgelse for afklaring af hvorvidt der fortsat er bevægelser.

Den 26. januar 2009 foreligger geoteknisk undersøgelsesrapport 1 fra [ingeniørfirma 1] ... Rapporten konkluderer, at 1) sætninger i gulv i stue ikke entydigt kan relateres til jordbunds- og funderingsforhold, derimod kan 2) konstaterede revnedannelser i eksisterende fundament/murværk i facaden relateres til jordbund- og funderingsforhold.

I overensstemmelse hermed tilbydes sikrede i brev af 5. februar 2009… udbedring for forhold 1) fjernelse af parket gulv, opretning af betongulv med flydespartel samt pålægning af nyt parket gulv og forhold 2) en nærmere specificeret understøbning af ydervægsfundament.

Efter aftale indhentes supplerende geoteknisk undersøgelse, hvorefter undersøgelsesrapport nr. 2 fra [ingeniørfirma 1] foreligger pr. 15. april 2009 ...

I forlængelse heraf kan vi konstatere, at den geotekniske undersøgelse og vurdering netop fastslår, at udbedring kan ske i overensstemmelse med vores tidligere anvisninger i brev af 9. februar 2009. Vi fastholder derfor, at udbedring af forhold 1, kan ske ved opretning med flydespartel og forhold 2, ved understøbning samt udbedring af revner mv. jf. vores mail til sikrede af 28. april 2009...

Forholdene udbedres, afregnes og sagen afsluttes. Det bemærkes, at sikrede i forbindelse med udbedringen skifter gulvbelægning til et fuldlimet egetræsparket gulv, som sikrede selv monterer.

Den 12. oktober 2012 kontakter sikrede os, idet de har konstateret hulrum mellem betongulvpladen og 'sandpuden' i entre, hvilket bliver konstateret i forlængelse af flytning af skillevæg i forbindelse med udvidelse og renovering af toilet/badeværelse (eksisterende skillevæg er flyttet en ½ m ind mod entre).

Forholdet afvises umiddelbart som ikke dækningsberettigende, hvilket sikrede påklager. I forlængelse heraf foretager vi genbesigtigelse den 14. december 2012. I mail til seniortaksator af samme dato (bilag 8) anfører taksator, at der ved besigtigelsen kan konstateres, at det alene er langs endevæggen (mod kælder) der mangler sand – denne væg er adskillelsen mellem den kælderløses del af ejendommen samt den del med kælder. Taksator konstaterer videre, at det er de første 20-30 cm, fra badeværelse og ind under gulvet, der mangler lidt sand – der kan ikke konstateres mangler eller svind i sand øvrige steder. Forholdet er illustreret i taksators fotorapport...

Ved samme lejlighed besigtiges reven mellem karm og forstue – revnens trækker sig 60-70 cm ud fra skillevæggen. Taksator bemærker, at der som sådan ikke er tale om en revne, men mere en forhøjning på ca. 1 maksimalt 2 mm. Taksator konstaterer, at der ikke er grundlag for at antage, at gulvet i entreen skulle have sat sig.

Begge anmeldte forhold afvises, da der ikke er tale om skader i ejerskifteforsikringens forstand, ligesom der ikke på anden måde kan konstateres en sammenhæng med tidligere anmeldte forhold i stue.

Sikrede vender tilbage med oplysning om, at der er konstateret revner i køkkengulv, hvilket dokumenteres ved tre fotos send i mail af 18. december 2012...

Vi vurderer, at revnerne på de fremsendt fotos svarer til de almindelige støbeskel, hvorfor dette eller revnernes omfang/karakter ikke i sig selv opfylder skadebegrebet for ejerskifteforsikringen – revnerne nedsætter ikke bygningens værdi eller brugbarhed i nævneværdigt omfang. Sikrede har således ikke godtgjort, at der kan være en sammenhæng mellem revner i køkkengulv og det konstaterede hulrum mellem betongulvplade og sandpude mod kældervæg ved toilet/badeværelse.

Sikrede påklager afgørelsen og i forlængelse af samtale med sikredes murer … må vi fortsat konstatere, at der ikke er påvist eller sandsynliggjort, at der foreligger skade i ejerskifteforsikrings forstand. Vi anerkender, at der er påvist hulrum mellem betonpladen og sandpuden i skellet mellem kælder og den kælderløses del af ejendommen, forholdet har, som nævnt, ikke manifesteret sig i skade i ejerskifteforsikringens forstand. Sikredes murer … anfører ved telefonsamtalen bl.a. at det formeligt ikke er muligt, at få stampet underlaget i badeværelset – både i den gamle og den nye del.

Ejerskifteforsikringen dækker ikke ændring af planløsningen, hvorefter omkostninger forbundet med imødegåelse af skaderisici ved ombygning ikke udgør en dækningsberettigende skade. Trods dette, men på baggrund af en konkret vurdering og med henblik på en afslutning af sagen tilbyder vi en ikke destruktiv stabilisering af området mod kældervæg ved en Uretek løsning, mod at sikrede selv afholder omkostninger til egnet fundament under den nye skillevæg til badeværelset samt

reparation af evt. injiceringshuller i kælderfundament/vægge. Alternativt tilbydes en kontanterstatning svarende til 15.000,00 kr., jf. vores mail til sikrede af 11. januar 2013…

I efterfølgende mailkorrespondance fastholder sikrede, at der er tale om en skade i ejerskifteforsikringens forstand. Modsat må vi konstatere, at nok er der påvist et område med hulrum, men det er ikke godtgjort, at der er tale om skade i ejerskifteforsikringens forstand – der er ikke dokumenteret sætningsrevner i tilstødende bygningsdele eller risiko for kollaps (bilag …: mailkorrespondance for perioden 16. januar-25. juni 2013).

Den 18. marts 2014 modtager vi endeligt afslag fra sikrede på forligstilbuddet, hvorefter sikrede fastholder, at der skal ske udbedring af anmeldte skade i gang og det tilstødende badeværelse samt resten af den kælderløse del af huset. Sikrede begrunder kravet med notat fra deres rådgivende ingeniør … af 3. marts 2014. Det fremgår af notatet, at … på stedet har gennemført undersøgelser, som dokumenterer, at der er hulrum under hele betongulvfalden og der er risiko for kollaps. Nærmere vedrørende undersøgelsen, herunder metode er ikke angivet i notatet. … konkluderer, at konklusionen i den geotekniske rapport ikke er korrekt og udbedring af forholdet 1 (gulv i stuen) ved opretning af gulv med flydespartel ikke var/er en korrekt udbedring …

Der aftales fornyet besigtigelse ved taksator samt seniortaksator. Besigtigelsen finder sted den 27. november 2014. Ved besigtigelsen blev der konstateret lokale lunker og buler i stuegulvet, men der fremkommer imidlertid ikke nye oplysninger, ligesom der ikke på anden måde kunne påvise forhold, som kan begrunde, at der konkret foreligger eller muligt kan foreligge en dækningsberettigende skade i ejerskifteforsikringens forstand. Der fremkom heller ikke oplysninger, som kunne begrunde, at udbedring med flydespartel ikke skulle være korrekt.

Med henblik på en uvildig vurdering aftales at der indhentes en vurdering af rapporterne fra [ingeniørfirma 1] ... Denne indhentes og pr. 30. marts 2015 foreligger vurdering fra [ingeniørfirma 2] … Det forekommer os, at [ingeniørfirma 2's] præmis for vurdering ikke er korrekt, idet [ingeniørfirma 2] tilsyneladende forudsætter, at der er konstateret hulrum under hele gulvfladen både i gang og stue, og ikke blot i området ved toilet/badeværelse mod kældervæg og vi retter derfor henvendelse til [ingeniørfirma 2] i mail af 21. april 2015 med orientering til sikrede ...

Efter [ingeniørfirma 2's] bemærkninger i mail af 28. april 2015 …, meddeler vi sikrede i mail af 11. maj 2015, at vi fastholder vores tilgang da der ikke er grundlag for at antage, at den på udbedringstidspunktet foretagne udbedring med opretning af stuegulv ikke er korrekt. Derudover, at vi ikke kan iværksætte destruktive undersøgelse af gulvbelægningen og terrændækket, da sikrede – eller for den sags skyld skadesagens øvrige oplysninger – ikke har sandsynliggjort, at der muligt kan være tale om dækningsberettigende forhold – vi henholder os bl.a. til det faktum, at [ingeniørfirma 1] boreprøver i stue (prøve B3 og B5) viser at terrændækket har kontakt med underlaget.

Vi tilbyder i stedet, at der udføres skævhedsmåling (nivellement) af gulv i opholds- og spisestue, således at udviklingen kan observeres. Derudover fastholder vi tilbuddet om at udfylde det konstaterede hulrum i gangarealet mod kældervæg med en Uretek løsning ...

Sikrede indhenter herefter fornyet vurdering fra deres rådgiver [klagerens ingeniør] pr. 11. april 2016, som overordnet anfører, at vi mistolker rapporten fra [ingeniørfirma 2] ... Vi fastholder, at der ikke er sandsynliggjort, at der er udtalt hulrum under betonpladen og terrændækket under

den kælderløse del af ejendommen, ligesom de geotekniske vurderinger, som foreligger ikke indikerer, at dette skulle være tilfældet.

Vi fastholder derfor, at sikrede ikke har dokumenteret eller sandsynliggjort, at der for det første er et hulrum under betonpladen, som går videre end det allerede påviste ved kældervæg og dette i øvrigt har manifesteret sig i skade – eller der dernæst for den sags skyld er nærliggende risiko skade i form af kollaps af betonpladen så mange år efter anmeldelsen. Der er i de indhentede geotekniske vurderinger alene holdepunkter for at antage, at hulrummet er af lokal karakter, og vi kan derfor ikke tilbyde, at foranledige destruktive indgreb for nærmere undersøgelse.

Sagen indbringes herefter for nævnet – i den forbindelse indhenter vi for fuldstændighedens skyld en præcisering fra [ingeniørfirma 2] i forhold til deres oprindelige rapport af 30. marts 2015 … i mail af 12. marts 2017 ...

[Ingeniørfirma 2's] supplerende vurdering i rapport af 31. juli 2017 … giver ikke anledning til ændring i afgørelsesgrundlaget og vi fastholder derfor, at der ikke er grundlag for at antage, at hulrummet under hele betonpladen for den kælderløses del af ejendommen og dette i øvrigt udgør en skade i ejerskifteforsikringens forstand.
…
Grundlaget for vores vurdering
Den omhandlende ejendom er et enfamiliehus opført i 1967 med et boligareal på 128 m2 med halv kælder – kælder er placeret i ejendommens østlige del, hvilke vil sige under ejendommens 3 værelser, badeværelse, trappeområde samt den del af fordelingsgangen, som har adgang til disse rum – skitse over ejendommen med vores indtegning af berørte områder vedlægges …
…
I forbindelse med sikrede anmeldelse af 25. september 2008 vedrørende stuegulv (forhold 1) samt revner i sokkel og væg i sydfacade (forhold 2) indhentes der 2 rapporter ved [ingeniørfirma 1] af henholdsvis den 26. januar 2009 og 15. april 2009 ...

Af rapport pr. 15. april 2009 (som ligeledes opsummer rapporten af 26. januar 2009 i sin helhed) fremgår det af afsnit 5 Funderingsforhold (s. 6) bl.a., at:

> *'De konstaterede revnedannelser i indvendige gulve vurderes at kunne tilskrives specielt funderingsforholdene. Alle de ovenfor oplistede punkter tyder på en manglende omhyggelighed i forbindelse med gennemførelsen af funderingsarbejderne.*
>
> *Det skal dog præciseres, at fremtidige revnedannelser vil være små og ubetydelige. Langt størstedelen af revnedannelserne vil være opstået umiddelbart efter opførelsen af ejendommen (initialsætninger i sand). Vores supplerende undersøgelser længere mod vest (B3 og B5) viser derimod en korrekt fundering i henholdsvis 1,1 og 1,3 m under terræn og på intakte istidsaflejringer.'*

Videre fremgår af rapportens s. 7:

> *'Revnedannelserne opstår som følge af en fundering på fyldt og også som følge af en manglende korrekt fundamentsaftrapning mellem de forskellige niveauer (kælder og kælderløs del). Dette fænomen vurderes at begrænse sig til området i overgangene mellem den kælderløse del af bygningen og hvor bygningen har kælder.*

De konstaterede revnedannelser længere mod vest skyldes sandsynligvis sætninger som følge af sæsonmæssig udtørring af det ret fede/fede ler.

<u>Efterfundering, gulvkonstruktion</u>
Ved en uændret anvendelse foreslås en simpel opretning af gulvene. Mindre fremtidige sætninger/differenssætninger skal i denne forbindelse forventes. Planlægges en omfattende renovering med ilægning af gulvvarme e.l. forslår vi en efterfundering som følger:
…
<u>Efterfunder, fundamenter</u>
Det anbefales at efterfunderingsarbejderne gennemføres efter følgende fremgangsmåde: …'

I forlængelse heraf kan vi konstatere, at geotekniske undersøgelser og vurderinger netop fastslår, at udbedring kan ske i overensstemmelse med vores tidligere anvisninger i brev af 9. februar 2009 og vi fastholder derfor, at udbedring af forhold 1 kan ske ved opretning med flydespartel og forhold 2 ved understøbning samt udbedring af revner mv. jf. vores mail til sikrede af 24. april 2009.

Vi må derfor konstatere at vi har iværksat de nødvendige og påkrævede undersøgelser i forbindelse med de anmeldte forhold i 2008, og der er tilbudt og iværksat den nødvendige og tilstrækkelige udbedring.

I 2012 påbegynder sikrede modernisering/ombygning af toilet i den kælderløse del af ejendommen. Ved opgravning af terrændæk i toilet og flytning af skillevæg konstateres, at der mod den væg, som deler ejendommens kælder/kælderløse del, kan konstateres et hulrum mellem gulvbetonpladen og sandpuden.

Det er vores opfattelse, at det lokalt konstaterede hulrum i sig selv ikke udgør en skade i ejerskifteforsikringens forstand, ligesom der heller ikke forekommer nærliggende risiko for skade, henset til ejendommens alder.

Endelig er det vores opfattelse, at [ingeniørfirma 1] i deres rapport af 15. april 2009 s. 7 … netop angiver, at såfremt der skal ske en omfattende renovering med ilægning af gulvvarme e.l. forslår de en efterfundering af såvel gulvkonstruktion samt fundament.

Ejerskifteforsikringen skal alene dække udbedring af aktuelle skader jf. betingelsernes punkt 14 indledningsvist. Ejerskifteforsikringen skal ikke ved behandling af aktuelle anmeldelser forholde sig til teoretiske skaderisici som følge af mulige fremtidige ændring af bygningens planløsning, ombygning eller modernisering af ejendommen.

Med henblik på en mindelig løsning tilbyder vi som et kompromis en Uretekløsning med henblik på opretning af det konstaterede hulrum mod kældervæg. Sikrede ønsker imidlertid en fuldstændig opretning af hele den kælderløsedel af ejendommen. I hvilken forbindelse det gøres gældende, at den tidligere opretning af gulv i stue ikke var tilstrækkelig, hvilket begrundes i notat fra sikredes rådgiver [klagerens ingeniør] af 3. marts 2014.

Fortolkningsuenighed bevirker, at der indhentes et vurderingsnotat fra [ingeniørfirma 2] den 30. marts 2015. I notatet anføres bl.a. at [ingeniørfirma 2] på det foreliggende grundlag er enig med [ingeniørfirma 1] om årsagen til skaderne og der ikke har været anledning til mistanke om hulrum

under gulvbetonpladen eller restsætninger, hvorfor den valgte løsning var en både hensigtsmæssig og korrekt løsning.

[Ingeniørfirma 2] anfører, at udbedringen ikke eliminerer risiko for fremtidig skade ved påvirkning efter vandudslip/viberationspåvirkning.

Ejerskifteforsikringen dækker alene faktisk skade eller nærliggende risiko for skade, hvorfor vi ikke kan eller skal forholde os til en potentiel skadesrisiko af hypotetisk karakter – bemærk endvidere, at ejerskifteforsikringens dækning forudsætter, at skadeårsagen var tilstede på overtagelsestidspunktet for ejendommen.

Der er i sagens materiale intet, som indikerer, at der er grundlag for at antage, at det lokalt konstaterede hulrum mod kældervæg skulle strække sig til også at gøre sig gældende for den øvrige kælderløse del af ejendommen. Der er således ikke forhold, som viser eller på anden måde indikerer, at der er eller kan være tale om skade i ejerskifteforsikringens forstand.

På dette grundlag kan vi ikke tilbyde, at foretage destruktive indgreb for yderligere undersøgelser. Da [ingeniørfirma 2] påpeger, at der ikke er foretaget nivellement tilbyder vi i stedet at iværksætte dette. Dette afvises af sikrede, som fastholder deres stilling til sagen, jf. notat af 11. april 2016 fra deres rådgiver [klagerens ingeniør] ...

I mail af 2. marts 2017 … anmoder vi derfor [ingeniørfirma 2] om at forholde sig til kritikpunkterne, hvorefter notat af 31. juli 2017 … fremkommer. Vi kan af notatets punkt 3 bl.a. udlede, at:

- den udførte understøbning af yderfundamt (forhold 2) er en fyldestgørende udbedring
- opretning af stuegulv med flydespartel (forhold 1) var en konkret udbedring af den faktisk konstaterede skade
- de konstaterede 'hule lyd' ved bankeprøver samt 'boldkast' skyldes formentlig dårlig vedhæftning af trægulvet, idet sikrede oplyser, at det har været problemer med at få etableret et fuldstændigt plant underlag for trægulv
- principielt kan sætninger udløse dårlig vedhæftning til undergulv, men såfremt der var større hulrum under gulv i stue, må det antages, at gulvet vil 'følge med ned'
- på baggrund af de faktiske forhold, syntes gulvet at have en rimelig god kontakt til underlaget i den centrale del af huset
- hulrum ved kældervæg syntes at være af lokal karakter, forårsaget af dårlig komprimering. Udbedring ved Uretek-metoden vurderes som en egnet og skånsom metode til udbedring
- ujævnheder i gulv i gang og køkken er mindre revnedannelser i betongulvet, som er af kosmetisk karakter.

Konklusion
Vi må herefter konstatere, at [ingeniørfirma 2] vurdering i det hele støtter vores vurderinger i sagen, og vi finder derfor ikke grundlag for ændring af vores afgørelser, vi fastholder derfor, at der er sket en korrekt og fyldestgørende vurdering og udbedring af de i 2008 anmeldte forhold 1 og 2.

For hulrum konstateret i forbindelse med renovering af toilet i 2012 har sikrede ikke dokumenteret eller på anden måde sandsynliggjort, at der er tale om et dækningsberettigende forhold, her-

under at tilsvarende forhold skulle gøre sig gældende for den øvrige del af den kælderløse del af ejendommen.

Uanset dette fastholder vi fortsat tilbud om lokal udbedring af hulrum ved kældervæg med en Uretekløsning.

Endelig fastholder vi, at ejerskifteforsikringen dækker udbedring af aktuel skade, hvor skadeårsagen var tilstede på overtagelsestidspunktet og konstateres i forsikringstiden. Teoretisk eller hypotetiske skader er ikke omfattet af ejerskifteforsikringens skadebegreb, og derfor ikke omfattet af forsikringen."

Nævnet har fået forelagt yderligere korrespondance fra parterne i form af mail af 1/4 2018 og brev af 21/6 2018.

Af geoteknisk undersøgelsesrapport nr. 1 af 26/1 2009 fra [ingeniørfirma 1] fremgår bl.a.:

"Resumé
Projektet omfatter undersøgelse af en sætningsskadet ejendom fra 1967, delvis opført med kælder (den østlige halvdel). Der er tale om en forsikringssag, der omfatter såvel gulve som fundamenter.

For en undersøgelse af forholdene er der gennemført 2 geotekniske prøveboringer, 1 gennem den eksisterende gulvkonstruktion og 1 udvendigt til en undersøgelse af forholdene for de bærende facadefundamenter.

Under gulvopbygningen (12 cm beton og plast) træffes sandfyld af varierende beskaffenhed (stedvist med indhold af ler). Boringen er afsluttet heri 1,5m under overkant gulv.

Det udvendige facadefundament er placeret 0,7m under terræn og over knap 1m muldet lerfyld.

De konstaterede revnedannelser i eksisterende fundamenter/murværk i facader kan relateres til jordbunds- og funderingsforholdene.

Det kan ikke entydigt på nærværende grundlag vurderes, hvorvidt revnedannelserne i gulvkonstruktionen kan relateres hertil. Sidstnævnte bør ubetinget vurderes på baggrund af supplerende geotekniske undersøgelser.
…
1. Formål
…
Der er konstateret revnedannelser i gulvkonstruktionen i ejendommens vestlige/kælderløse del, samt enkelte revnedannelser i sokler og murværk i facader og i mindre omfang gavle.
…
2. Beskrivelse af området
…
Ud fra geologiske/geotekniske baggrundsoplysninger forventes glaciale istidsaflejringer (overvejende ler/moræneler) under naturlige muldlag og eventuelt kulturlag (fyld) fra den mangeårige

anvendelse af området. Der er erfaring for, at leret i området kan optræde ret fedt, dvs. med relativt højt naturligt vandindhold. Leret er stedvist præget af den tertiære undergrund.

…

3. Undersøgelser

…

Det fremgår af foto 1, at der konstateres ret kraftige revnedannelser i sokkel/murværk lige ved overgangene til kælderdelen. Af foto 2 ses opbygningen af gulvkonstruktionen som ca. 2cm slidlag, herunder 10cm letbeton/ 'leca'-beton og plast, der underlejres af sandfyld.

…

4. Resultater

…

I boring B1 træffes, under selve gulvopbygningen (se beskrivelse ovenfor), sandfyld til boringens bund 1,5m under overkant beton. Der er øverst tale om sandfyld af bundsikringskvalitet, men fra ca. 0,7m optræder sandet med indhold af ler.

I boring B2 træffes øverst lerfyld til 1,60m under terræn. Lerfylden fremstår muldet fra ca. 0,6m under terræn. Der kan være tale om tilfyldningsmateriale ved den eksisterende kælder. Herunder og til bunden af boring B2 træffes intakte istidsaflejringer. Vi træffer udelukkende gletscheraflejringer af moræneler, der optræder ret fedt/fedt, dvs. med relativt højt naturligt vandindhold. Leret vil være lettere følsomt overfor udtørring.

…

5. Funderingsforhold

…

Det fremgår af skema 2, at den eksisterende gulvkonstruktion er udlagt på sandfyld, til dels af bundsikringskvalitet og til dels med væsentligt indhold af ler. Det er uvist, om sandfyldet er udlagt direkte på de intakte istidsaflejringer. Det kan derfor ikke entydigt på nærværende grundlag fastlægges, om de konstaterede revnedannelser i gulvkonstruktionen kan henføres til jordbunds- og funderingsforholdene.

Det eksisterende bygningsfundament for den kælderløse del af bygningen er ved det undersøgte punkt placeret 0,7m under terræn, dvs. ikke i frostsikker dybde (> 0,9m). Fundamentet er desuden placeret på lerfyld med indhold af muld og mindst 0,9m over niveauet for de bæredygtige lagfølger (OSBL). Ydervægsfundamenterne for den eksisterende bygning er dermed ikke forsvarligt funderede og årsagen til de konstaterede revnedannelser kan relateres til jordbunds- og funderingsforholdene. Revnedannelserne opstår som følge af en fundering på fyld og sandsynligvis også som følge af en manglende korrekt fundamentsaftrapning mellem de forskellige niveauer (kælder og kælderløs del).

Med de trufne forhold er det vor vurdering, at kælderen generelt er korrekt funderet på intakte bæredygtige istidsaflejringer."

Af geoteknisk undersøgelsesrapport nr. 2 af 15/4 2009 fra [ingeniørfirma 1] fremgår bl.a.:

"Resumé

Projektet omfatter supplerende undersøgelser af en sætningsskadet ejendom fra 1967, delvis opført med kælder (den østlige halvdel). Der er tale om en forsikringssag, der omfatter såvel gulve som fundamenter.

10. 90256

For en undersøgelse af forholdene er der i alt gennemført 5 geotekniske prøveboringer, 2 gennem den eksisterende gulvkonstruktion og 3 udvendigt til en undersøgelse af forholdene for de bærende facadefundamenter.

De konstaterede revnedannelser i indvendige gulve vurderes at kunne tilskrives specielt funderingsforholdene. Under gulvet træffes løst lejret sandfyld, der med dybden optræder med væsentligt indhold af ler. Forholdene tyder på en manglende omhyggelighed i forbindelse med gennemførelsen af funderingsarbejderne.

Det skal dog præciseres, at fremtidige revnedannelser i gulvene vil være små og ubetydelige. Langt størstedelen af revnedannelserne vil være opstået umiddelbart efter opførelsen af ejendommen (initialsætninger i sand).

Ydervægsfundamenterne for den eksisterende kælderløse del af bygningen er til dels ikke forsvarligt funderede og årsagen til de konstaterede revnedannelser kan relateres til jordbunds- og funderingsforholdene.

Revnedannelserne opstår som følge af en fundering på fyld og også som følge af en manglende korrekt fundamentsaftrapning mellem de forskellige niveauer (kælder og kælderløs del).

De konstaterede revnedannelser længere mod vest skyldes sandsynligvis sætninger som følge af sæsonmæssig udtørring af det ret fede/fede ler.

Ejendommens fundamenter efterfunderes ved traditionel understøbning.

…

1. Formål

…

Hensigten med nærværende undersøgelse er at supplere de tidligere udførte undersøgelser med henblik på udarbejdelsen/fastlæggelsen af omfanget af et efterfunderingsprojekt.

…

4. Resultater

…

Jordbundsforhold

Øverst i alle boringer træffes fyldlag, dvs. omgravede/regulerede lag, i mægtigheder på mellem 1,10m og mere end 1,50m under terræn/overkant betondæk.

Under den eksisterende gulvkonstruktion består fylden hovedsageligt af sand, overvejende af bundsikringskvalitet. Vore rammeforsøg, jf. B4, viser at sandet øverst fremstår løst lejret (I_D mellem 0,2 og 0,3).

Der er dog en tendens til, at sandfyldet bliver mere leret med dybden under terræn. I overgangen til de intakte aflejringer af moræneler træffes i boring B4 et smalt lag af muldet lerfyld. Der træffes dog ingen deciderede muldlag under den eksisterende gulvkonstruktion.

I alle de udvendige boringer (B2, B3 og B5) træffes øverst vekslende fyldlag af sand, ler eller muld til 1,60m under terræn.

Under fylden træffes intakte istidsaflejringer. Vi træffer udelukkende gletscheraflejringer af moræneler, der optræder ret fedt/fedt, dvs. med relativt højt naturligt vandindhold. Leret vil være lettere følsomt overfor udtørring.

Leret optræder lettere flydejordpræget øverst i boring B3.

…

5. Funderingsforhold

…

Eksisterende funderingsforhold

Der kan konkluderes følgende om de indvendige forhold (gulvkonstruktion, indvendige vægge):

- Den eksisterende gulvkonstruktion er udlagt på sandfyld, der øverst er af bundsikringskvalitet.
- Med dybden under terræn optræder sandfyldet med indhold af ler, hvilket vurderes at skyldes unøjagtigheder i forbindelse med udførelsen i form af manglende adskillelse af materialerne (sandfyld og råjord).
- I boring B4 træffes et overgangslag i form af 0,1m sandet, muldet ler i bunden af lagfølgen, dvs. i overgangen til de intakte istidsaflejringer.
- Det trufne sandfyld optræder meget løst lejret (I_D mellem 0,2 og 0,3).
- De indvendige vægge er placerede på en lecablok og dermed sandsynligvis alle funderede på sandpuden (ved boring B4 0,12m under overkant gulv).

De konstaterede revnedannelser i indvendige gulve vurderes at kunne tilskrives specielt funderingsforholdene. Alle de overfor oplistede punkter tyder på en manglende omhyggelighed i forbindelse med gennemførelsen af funderingsarbejderne. Det skal dog præciseres, at fremtidige revnedannelser vil være små og ubetydelige. Langt størstedelen af revnedannelserne vil være opstået umiddelbart efter opførelsen af ejendommen (initialsætninger i sand).

Ved vor tidligere undersøgelse blev det fastslået, at det eksisterende bygningsfundament for den kælderløse del af bygningen ved det undersøgte punkt (B2) er placeret 0,7m under terræn, dvs. ikke i frostsikker dybde (> 0,9m). Fundamentet er desuden placeret på lerfyld med indhold af muld og mindst 0,9m over niveauet for de bæredygtige lagfølger (OSBL).

Vore supplerende undersøgelser længere mod vest (B3 og B5) viser derimod en korrekt fundering i henholdsvis 1,1 og 1,3m under terræn og på intakte istidsaflejringer. De intakte istidsaflejringer optræder stedvist i form af ret fedt/fedt moræneler.

Ydervægsfundamenterne for den eksisterende kælderløse del af bygningen er til dels ikke forsvarligt funderede og årsagen til de konstaterede revnedannelser kan relateres til jordbunds- og funderingsforholdene. Revnedannelserne opstår som følge af en fundering på fyld og også som følge af en manglende korrekt fundamentsaftrapning mellem de forskellige niveauer (kælder og kælderlos del). Dette fænomen vurderes at begrænse sig til området i overgangene mellem den kælderløse del af bygningen og hvor bygningen har kælder.

De konstaterede revnedannelser længere mod vest skyldes sandsynligvis sætninger som følge af sæsonmæssig udtørring af det ret fede/fede ler.

Efterfundering, gulvkonstruktion

Ved en uændret anvendelse foreslås en simpel opretning af gulvene. Mindre fremtidige sætninger/differenssætninger skal i denne forbindelse forventes. Planlægges en omfattende renovering med ilægning af gulvvarme e.l. forslår vi en efterfundering som følger: …

Efterfundering, fundamenter
Det anbefales at efterfunderingsarbejderne gennemføres efter følgende fremgangsmåde: …"

Selskabets taksator har i brev af 29/10 2012 til klageren bl.a. anført:

"Ejerskifteforsikring vedr. terrændæk
I forbindelse med renovering og udvidelse af toilettet ved entreen, er skillevæggen fjernet og en ny let skillevæg er opsat ca. ½ meter ind mod entreen. Betongulvet er herefter fjernet i toilettet og i den del af entreen som er lagt til toilettet. Terrændækket der er udført af lecabeton smuldrer en smule ved den ny skillevæg, hvilket er sket ved ophugningen og der ses et hulrum mellem sandlag og betongulv.

Det er min vurdering at sandet er løbet ud ved ophugningen af betongulvet. Den lette skillevæg står nu på en brudt betonplade og derfor bør betonpladen under den nye skillevæg understøbes, så der ikke opstår revner i betongulvet i entreen.

Forholdet er ikke dækket af ejerskifteforsikringen, fordi der ikke var tale om en skade der var til stede ved overtagelsen, men er opstået i forbindelse med udvidelse af toilettet."

I mail af 14/12 2012 fra selskabets taksator til klageren hedder det bl.a.:

"Som du kan på billeder fra badeværelse er det kun langs endevæggen i badeværelset at der mangler lidt sand. Denne væg er adskillelsen mellem stueplan med terrændæk og kælder. Det er derfor min klare vurdering at forholdet skyldes man ikke har vibreret sandet så godt langs kældervæggen. Det er kun de første 20-30 cm der mangler lidt sand, de øvrige steder er der ingen mangler.

'Revnen' på gulvet i entreen har jeg ikke taget billeder af, da det ikke ville kunne ses på et foto. Der er ikke tale om en revne, men en lille bule/forhøjning/ujævnhed der strækker sig ca. 60-70 ud fra skillevæggen mellem kammer og forstue. Når man kører en hånd hen over stedet kan man mærke ujævnheden der måske er 1 max. 2 mm. Kunden oplyser man tydeligt kan se ujævnheden når lyset lige falder på den. Kunden oplyser der var en revne i gulvet som de reparerede for 3 år siden, hvorefter gulvet blev spartlet og pålagt fuldlimet linoleum. Da de overtog huset var der en tæppebelægning. Der er intet der tyder på at gulvet i forstuen har sat sig, det ville vel også resultere i revner i de tilstødende skillevægge.

I opholdsstuen er der måske en lodret revne fra gulvet og ca. 2 meter op bag glasvævet. Man kan se en lille fold/ujævnhed, men jeg tror ikke du kan se det på billedet og der er ikke tale om en skade der opfylder skadedefinitionen.

Jeg kan ikke se der er tale om en skade eller et forhold der har sammenhæng med den tidligere skade."

13. 90256

Klagerens rådgivende ingeniør har i notat af 3/3 2014 bl.a. anført:

> "Vi har 20. februar 2014 foretaget besigtigelse af ejendommen … med henblik på vurdering af ejendommens terrændæk.
>
> Ejendommen er delvist udført med kælder, men i stuen, køkken, badeværelse og entre er der terrændæk.
>
> I forbindelse med starten på denne sag, blev der i april 2009 foretaget en række geotekniske sonderinger, se vedlagte rapport. Det fremgår af rapporten, at huset generelt er funderet på ret fedt til fedt ler. Denne jordtype er kendt for sine meget fugtfølsomme egenskaber, som kan resultere i differenssætninger i fundamenter og terrændæk, hvilket også er anført som skadesårsag i rapporten.
>
> Ejerskifteforsikring vurderede på baggrund af denne rapport, at en afhjælpning af problemerne alene skulle omfatte en spartling af gulvet i stuen – og herudover ingen tiltag, hverken i stuen, eller i den øvrige kælderløse del af huset. Denne spartling blev udført i 2009.
>
> Ved besigtigelsen kunne det konstateres, at gulvet i stuen har en væsentlig deformation, således at gulvet på midten har sat sig, i forhold til højden ved ydervægge og skillevægge. Gulvet i stuen er nu forsynet med plankegulv i massiv eg, men det ses af vedlagte foto 01, 02 og 03, at gulvet herunder har omfattende revner, såvel langs fundamenter som ude på gulvfladen.
>
> Gulvene i køkken og entre er entydigt ikke understøttet som et terrændæk. Dette, ses dokumenteret i vedlagte foto 04, der viser, at der er hulrum under gulvet i entreen. De vedlagte fotos er taget i forbindelse med en påbegyndt renovering af badeværelset i 2013. Det kan oplyses, at renoveringen af badeværelset er sat i bero, indtil der foreligger en afklaring af problemerne med terrændækket. Den del af renoveringen som allerede er udført, omfatter en udskiftning af terrændækket. I forbindelse med, at det eksisterende dæk blev hugget op, kunne det konstateres, at den underliggende sandopbygning havde sat sig ca. 10-15 cm.
>
> Der er ingen tvivl om, at det udførte terrændæk i den kælderløse del af huset, ikke er korrekt udført, og at de opståede skader, i form af sætninger, kan henføres hertil. Dels er terrændækket støbt på den fede ler, uden der er taget skridt til sikring i forhold til udtørring af denne, og dels er sandfylden under terrændækket delvist forurenet med ler, ligesom det ved borearbejdet kunne konstateres, at sandet var meget enskornet.
>
> Opmærksomheden henledes på, at et traditionelt terrændæk ikke er dimensioneret til at bære laster som en etageadskillelse. Med de konstaterede sætninger i sandfyldet under terrændækkene, er der derfor risiko for, at terrændækket relativt pludseligt kan kollapse ved belastning."

[Ingeniørfirma 2] har i en geoteknisk rapport af 30/3 2015 bl.a. anført:

> **"Sammenfatning**
> Enfamiliehuset på … i … har fået skader i ydervægge og gulve i den kælderløse halvdel af huset. Ifølge undersøgelser udført af [ingeniørfirma 1] i 2009 skyldes skaderne, at der er funderet over meget løst lejret sandfyld og lerfyld, ligesom udtørring af ret fedt og fedt ler i underbunden kan

have påvirket skadesudviklingen. Der er udført en udbedring af skævheder ved flydespartling af det eksisterende betongulv.

I forbindelse med en ombygning i huset har husejerne for nylig konstateret hulrum og løstlejret sand under gulvet. Gjensidige Forsikring har bedt [ingeniørfirma 2] om at udtale sig, om den valgte udbedringsløsning var en hensigtsmæssig/korrekt løsning.

[Ingeniørfirma 1] har vurderet, at fremtidige revnedannelser vil være små og ubetydelige. Skaderne og skævhederne kan i 2009 have været så små, at de ikke har givet anledning til mistanke om hulrum under gulve og/eller væsentlige restsætninger, som kunne have medført overvejelser om en mere gennemgribende udbedringsløsning end flydespartling af gulvet. Det kan derfor ikke udelukkes, at den foretagne udbedring, som forudsætter en aftagende sætningsudvikling (eller standsning af udviklingen), var en hensigtsmæssig/korrekt løsning. Omvendt vurderes de største sætninger af gulvets underlag at være sket nærmest kældervæggen, hvilket ikke er undersøgt med skævhedsmålinger og/eller boringer.

En flydespartling af betongulvet eliminerer ikke risikoen for fremtidige skader. Hvor gulvet er udlagt over meget løst lejret sand, og hvor der er dannet hulrum, vurderes der at være en risiko for, at f.eks. vibrationspåvirkning vil kunne udløse pludselige, større sætninger og revnedannelser.
…

1. Indledning

Enfamiliehuset, der er opført i 1967, på … i … har – for nogle år siden – fået revner i ydervægge og gulve i den vestlige, kælderløse del.

Ejerne af huset har tegnet ejerskifteforsikring hos Gjensidige Forsikring, som har rekvireret [ingeniørfirma 1] til at afklare årsagen hertil. Der foreligger herfra geoteknisk undersøgelsesrapport nr. 1 og 2, dateret hhv. 2009-01-26 og 2009-04-15. Det blev konstateret, at gulvet i den kælderløse del og dele af ydervægsfundamentet er udført over fyld, som består dels af løstlejret sand, dels af ler med varierende muldindhold. Et nivellement til et gennemgående murskifte på husets syd- og østfacader viste skævheder på op til 15 mm, men tilsyneladende ingen skævheder i den kælderløse bygningsdel (kun måling af én facade). Det blev bl.a. vurderet, at de fremtidige revnedannelser (i gulvene) vil være små og ubetydelige, og at revner i ydervægge sandsynligvis skyldes delvis fundering på fyld, manglende aftrapning af funderingsniveau mod kælderdelen samt sæsonmæssig udtørring af de bæredygtige aflejringer af ret fedt og fedt ler/moræneler.

Skaderne i gulvet er efterfølgende udbedret ved en simpel opretning af gulvene med flydespartel og udlægning af nye trægulve.

Husejerne har for nyligt – i forbindelse med modernisering og ombygning – konstateret, at gulvpladen ikke overalt har kontakt med underlaget, der primært består af løst lejret sand, samt at der er unøjagtigheder på gulvet i stuerne i den kælderløse bygningsdel.

[Ingeniørfirma 2] er rekvireret til at udtale sig om den tidligere valgte udbedring er en hensigtsmæssig/korrekt løsning. Udtalelse sker på baggrund af de fremsendte geotekniske rapporter.

2. Vurderinger

På det foreliggende grundlag er vi umiddelbart enige med [ingeniørfirma 1] om årsagen til skaderne.

Det løstlejrede sand under gulvene kan medføre sætninger dels ved sammentrykning pga. gulvlasten, dels ved omlejringer i kornskelettet. Førstnævnte udvikles i praksis samtidigt med påføringen af lasten, mens omlejringerne kan udløses på et senere tidspunkt ved f.eks. vibrationspåvirkning, vandudslip e.l. Ud fra bl.a. en rammesondering har [ingeniørfirma 1] vurderet, at det øvre sandfyld er meget løst med en relativ lejringstæthed i størrelsesordenen I_D = 0,2-0,3.

Hertil kommer sætningsbidrag fra konsolidering af lerfyld, organisk omdannelse af eventuelle muldholdige lag samt eventuel udtørring af ler under gulvet. Disse sætningsbidrag kan være langvarige.

Der er ikke nærmere oplysninger om den tidsmæssige udvikling af skaderne eller om størrelsen af skævhederne/sætningerne af gulvet i huset, ligesom måling af skævheder i facader kun er udført på en del af huset. Det er derfor umuligt for os at angive fordelingen af skadesomfanget på ovennævnte årsager eller at vurdere de fremtidige sætninger og risikoen for fortsat skadeudvikling.

I det aktuelle tilfælde har gulvet tilsyneladende kunnet spænde over det konstaterede hulrum, som formentlig er dannet ved omlejringer i sandets kornskelet eller sætninger i leret og/eller fylden, især hvor fyldmægtigheden er størst (tilfyldning mod kælderen?). Det konstaterede hulrum under betongulvet kan have været udviklet allerede i 2009, selvom det ikke er konstateret i de dengang udførte gennembrydninger af betongulvet.

Ifølge gamle luftfotos var der i 2006 høj træbevoksning vest for huset, mens denne bevoksning i 2008 tilsyneladende er fældet, se figur 1.1 og 1.2. Fældningen kan have betydning for skadesudviklingen i huset indtil fældningen og i 1-2 år efter fældningen, idet der stedvist er truffet fedt ler i underbunden. Deformationerne i huset kan således potentielt også skyldes små sætninger pga. den høje bevoksnings vandforbrug med efterfølgende hævninger efter fældning af bevoksningen.

Skaderne og skævhederne kan i 2009 for så vidt godt have været så små, at de ikke har givet anledning til mistanke om hulrum under gulve og/eller væsentlige restsætninger, som kunne have medført overvejelser om en mere gennemgribende udbedringsløsning (f.eks. optagning af gulve, udskiftning/komprimering af underlag og udlægning af nyt betongulv). Det kan derfor ikke udelukkes, at den foretagne udbedring, som forudsætter en aftagende sætningsudvikling (eller standsning af udviklingen), var en hensigtsmæssig/korrekt løsning. Dog er det således, at der tilsyneladende ikke foreligger målinger af skævhederne på gulvet, som kan underbygge, at skævhederne var små.

Med de trufne bundforhold er sætningerne i gulvets underlag formentlig størst nærmest kælderen, hvor mægtigheden af fylden er størst. Selv om der formentlig er gode argumenter for placeringen af de udførte boringer (bl.a. destruktive indgreb i gulvbelægninger), er placeringen således næppe optimal med henblik på at belyse risikoen for fremtidige sætninger. Boringer tættere på kældervæggen kunne formentlig have belyst udviklingen af hulrum bedre.

Da der alene er udført en flydespartling og opretning/udskiftning af trægulvet, er årsagen/-erne til skaderne ikke elimineret, ligesom risikoen for fremtidige skader heller ikke synes at være elimineret, særligt hvis der – som konstateret nu – er hulrum under gulve, der er udlagt som terrændæk. Det kan ikke udelukkes, at der ved et eventuelt vandudslip (f.eks. fra en utæt ledning) kan ske pludselige sætninger pga. omlejringer i meget løst lejret sand.

Ifølge vores opfattelse vil en opretning med flydespartling kun være en attraktiv løsning, hvis de fremtidige sætninger af gulvene i forhold til ydervæggene vurderes at blive højst ca. 5 mm over en længere årrække, f.eks. 30 år eller svarende til gulvbelægningens levetid, jf. vejledende grænseværdi i en tidligere funderingsnorm DS 415. Hvis de vurderede relative restsætninger er større end ca. 5 mm inden for en overskuelig fremtid, er det vores opfattelse, at der bør udføres en mere gennemgribende udbedring.

Det forhold, at der er konstateret hulrum under (dele af) gulvet, gør det vanskeligt at vurdere de fremtidige sætninger. Der kan således være risiko for, at der kan ske pludselige sætninger af gulve, der ikke mere kan spænde henover sådanne hulrum. Dette vurderes at kræve en mere gennemgribende udbedring end blot flydespartling af betongulvenes oversider.

3. Bemærkninger
Husets fundering overholder formentlig ikke retningslinjerne i det på opførelsestidspunktet gældende Bygningsreglement, herunder funderingsnormen DS 415 fra 1965.

Ovennævnte vurderinger er baseret på de fremsendte geotekniske rapporter. Vi deltager gerne ved en nærmere besigtigelse, vurderinger, rådgivning m.v., såfremt det ønskes."

Selskabet har i mail af 21/4 2015 til klageren bl.a. anført:

"I er meget velkomne til at få en kopi af rapporten, men jeg er usikker på, om vi har udtrykt os uklart i vores henvendelse til dem.

Som vi læser deres rapport, har de taget udgangspunkt i, at der er konstateret hulrum under gulv i opholds- og spisestue. Dette er vi enige om ikke er tilfældet. Der gisnes om, at det kan være tilfældet, men det er ikke undersøgt.

For at sikre os en så retvisende rapport i forhold til de kendte forhold har jeg derfor tilladt mig at skrive til … og redegjort for, at det aktuelt kun er under gulvet i gangen, at der er konstateret hulrum, men at der på massivt parketgulv i opholds- og spisestue limet direkte på flydespartel er konstateret ujævnheder og lunker.

Til … har jeg også skrevet, at vi ikke har nogen intentioner om at påvirke indholdet af rapporten, men blot vil sikre os, at udgangspunktet for deres vurderinger er korrekte."

I mail af 28/4 2015 fra [ingeniørfirma 2] til selskabet hedder det bl.a.:

"Jeg mener, at dine supplerende oplysninger ikke giver anledning til afgørende ændringer i vores rapport.

Din beskrivelse af de observerede forhold underbygger, at der er størst risiko for sætninger (pga. hulrum) i området nærmest kældervæggen. I den tidligere gennemboring i stueområdet er der ikke konstateret hulrum, men dette udelukker ikke, at der kan være dannet hulrum under gulvet i andre punkter i stueområdet, f.eks. op mod ydervæggen, hvor husejeren bl.a. har konstateret lunker i gulvet.

Jeg kan forstå, hvis husejeren er utryg ved, om den udførte udbedring i stueområdet er fyldestgørende, men på det foreliggende grundlag er det nok vanskeligt at vurdere risikoen for fremtidige skader nærmere. Dette vil nok kræve flere gennemboringer af gulvet, og det er langt fra sikkert, at de vil vise noget kritisk. Dette skal se i sammenhæng med, at skævhederne/lunkerne måske er så små (mindre end ca. 5 mm?), at de formentlig ikke er skader i forsikringsmæssig forstand (det ved du/I bedst).

Hvad angår hulrummet ved bad/gang, bør dette som minimum udfyldes, så risikoen for fremtidige skader undgås, men hvis det løstlejrede sand har stor lagtykkelse, bør en mere gennemgribende udbedring overvejes."

Klageren har indhentet et notat af 11/4 2016 fra sin rådgivende ingeniør, hvoraf det bl.a. fremgår:

"På foranledning ejere af ejendommen … i …, …, har jeg læst rapport af 30.03.15 fra [ingeniørfirma 2] samt den efterfølgende korrespondance mellem Gjensidige og [ingeniørfirma 2], med henblik vurdering af, om den konklusion Gjensidige drager, har rimelig hjemmel i rapporten fra [ingeniørfirma 2].

[Ingeniørfirma 2] skriver, at de 'umiddelbart er enige med [ingeniørfirma 1] om årsagen til skaderne'. Bemærk, at det alene er årsagen til skaderne [ingeniørfirma 2] er enige i.

[Ingeniørfirma 2] skriver videre, at de sætningsbidrag som hidrører fra 'konsolidering af lerfyld, organisk omdannelse af eventuelle muldholdige lag samt eventuel udtørring af ler under gulvet' er langvarige – dvs. sætningerne er ikke muligvis ikke tilendebragt.

Og videre skriver [ingeniørfirma 2], at placeringen af de udførte boringer ikke er optimale i forhold til vurdering af fremtidige sætninger.

På trods af disse usikkerheder, blev det valgt at afhjælpe sætningerne i stuegulvet med opretning med flydespartel. Det skete altså, selv om funderingsnormen siger, at de fremtidige sætninger – dvs. over de næste 30 år – ikke må overstige 5 mm. [Ingeniørfirma 2] erklærer sig ingen steder enige i denne disposition; tværtimod skriver de 'en opretning med flydespartel kun (vil) være en attraktiv løsning, hvis de fremtidige sætninger al gulvene i forhold til ydervæggene vurderes at blive højst 5 mm.' Og videre 'Hvis de vurderede relative sætninger er større end 5 mm inden for en overskuelig fremtid, er det vores opfattelse, at der bør udføres en mere gennemgribende udbedring'.

Det er ikke rimeligt, at der vælges en udokumenteret afhjælpning, og derefter stilles forsikringstageren i udsigt, at retableringsomkostninger efter en ordentlig undersøgelse af forholdene ikke vil være dækket af forsikringen, hvis det viser sig, at restsætningerne er under 5 mm. Disse undersøgelser skulle have været foretaget da gulvet var oppe, og det er ikke forsikringstagerens problem, at dette ikke skete.

Jeg har i forbindelse med udarbejdelse af dette notat haft en samtale med senior projekt manager … fra [ingeniørfirma 2].

Efter denne samtale står jeg ikke med det indtryk, at … støtter Gjensidiges afvisning af at gøre yderligere i forhold til stuegulvet, ligesom jeg heller ikke fik den opfattelse, at … finder løsningen med Uretek i gangen som hans førstevalg.

Jeg mener, at I skal fastholde:

- At Gjensidige misfortolker rapporten fra [ingeniørfirma 2]
- At vurderingen af restsætninger ikke er foretaget, og forudsætningerne for denne vurdering ikke er tilvejebragt i forbindelse med de geotekniske undersøgelser
- At gulvet i stuen har sat sig siden trægulvet blev udlagt
- At der er hulrum under alle gulvene – stue, køkken og gang."

I geoteknisk rapport af 31/7 2017, rekvireret af selskabet efter sagens indbringelse for nævnet, hedder det bl.a.:

"1. Baggrund

…

Husejerne har ved ombygning af toilet og gang i 2012-2013 konstateret hulrum under betongulvet, der støder op til kælderdelen. Desuden er der registreret mindre ujævnheder på det nye gulv i stuen.

[Ingeniørfirma 2] har i 2015 kommenteret den udførte udbedringsløsning …, rapport 1).

Så vidt vi forstår, har Gjensidige Forsikring foreslået at bekoste en udbedring med injicering af hulrum (vha. Uretek metoden). Dette har husejerne afvist, bl.a. begrundet i usikkerhed, om denne løsning er fyldestgørende på sigt. Sagen er forelagt Forsikringsankenævnet.

Gjensidige Forsikring har rekvireret [ingeniørfirma 2] til at besigtige huset og genvurdere sagen.

2. Besigtigelse

… har 2017-06-14 besigtiget huset sammen med husejeren ... Der er foretaget en generel besigtigelse af huset.

… fremviste ujævnheder i gulvet i gangen og i køkkenet. Ujævnhederne fremtræder som 'linjer' i gulvbelægningen. 'Linjerne' ses bedst i 'den rette vinkel' med genskin fra lysindfald, specielt i køkkenet. … viste fotos på PC af de oprindelige skader og udbedringsarbejderne i stuen samt fotos fra renoveringen af toilettet. En kopi af fotofilerne blev overleveret på USB-stik. I figur 1.1-1.3 er der gengivet fotos fra 2009 af revner og ujævnheder i stuegulvet. I figur 1.4 fra 2012 ses hulrum under gulvet i gangen (efter opbrydning af gulvet i toilet). Der er ikke fremlagt målinger/nivellement af skævhederne i gulvene.

…

Ifølge de viste fotos består det oprindelige betongulv ved toilettet af uarmeret lecabeton. Gulvkonstruktionen er af [ingeniørfirma 1] beskrevet som 10 cm lecabeton med 2 cm slidlag (i boring B1), der er udlagt direkte på plastfolie over sandfyld. På de fremlagte fotos af betongulvets overflade (se bl.a. figur 1.1) kan der stedvist ses revnedannelser i gulvet, og disse revner synes primært at være ved tilstødende vægge. Der kan desuden ses enkelte revner i den centrale del af husets betongulv. Disse revner er fortrinsvist rette, hvilket kunne tyde på, at der er tale om støbe-

skel, eller at der har været anvendt 'ledere' til at sikre afretning i en fastsat højde. Gulvet kan være støbt ad flere omgange, men også i én støbeproces.

… viste desuden, hvordan der stedvist kan registreres 'hul lyd', når en gummibold kastes på gulvet. Gulvet i stuen, gang og køkken blev gennemgået for 'hul lyd', og i nedenstående figur 1.4 er registrerede, større områder med 'hul lyd' markeret (omtrent afgrænsning af områder). Gulvflader, der er dækket af køkkenelementer og møbler, er ikke undersøgt. Den omtrentlige placering af de af [ingeniørfirma 1] udførte boringer gennem gulvet i stuen er også indtegnet i figuren.
…
Figur 1.5: Plantegning med stilistisk markering af områder med 'hul lyd'.

3. Vurderinger
Den seneste besigtigelse bekræfter i al væsentlighed vores vurdering fra 2015.

Der er i 2009 registreret små skævheder i husets syd- og østfacader (≤ 15 mm), ligesom der var udviklet enkelte revnedannelser i ydervæggene. Der er ikke udført målinger af eventuelle skævheder på nord- og vestfacaderne. Fremtidig udvikling i disse revnedannelser er oplyst imødegået vha. understøbning af yderfundamentet, hvilket vi umiddelbart må anse for en fyldestgørende udbedring.

Der er i 2009 registreret revner ved og differenssætninger mellem ydervægge og gulv i stuen. Ifølge de fremlagte fotos har sætningerne af gulvet formentlig været op til nogle få centimeter. Idet [ingeniørfirma 1] i 2009 har vurderet, at de fremtidige revnedannelser i gulvet ville være små og ubetydelige, blev skævhederne i gulvet er rettet op vha. flydespartel, og der blev pålimet nyt trægulv. Vi er enige i, at denne løsning udbedrer den konstaterede skade, såfremt de fremtidige restsætninger er mindre end ca. 5 mm over en længere årrække, hvilket de udviklede sætninger indtil 2009 synes at indikere. Løsningen eliminerer dog ikke en risiko for, at der ved større omlejringer i det løst lejrede sand (f.eks. forårsaget af vandudslip eller vibrationer) kan ske sætninger, der er større end 5 mm.

Den 'hule lyd', der kan registreres ved banken på gulvet, stammer formentlig fra dårlig vedhæftning af trægulvet eller dårlig vedhæftning af flydemørtel til betongulvet. Vi kender ikke detaljer omkring pålimningen, men hvis trægulvet er limet direkte til flydespartlet/betongulvet, vurderes dette at kræve meget stor præcision i udjævningen. … har oplyst, at der har været problemer med at få etableret et fuldstændigt plant underlag for trægulvet.

Det kan ikke helt udelukkes, at den 'hule lyd' kan skyldes hulrum under betongulvet, men slag fra en let gummibold vurderes næppe at kunne forårsage lydforskelle alene pga. sådanne hulrum under betongulvet. Sætninger af gulvet kan principielt have udløst, at trægulvet har dårlig vedhæftning til undergulvet. Det kan overvejes at få et velrenommeret gulvfirma til at vurdere kvaliteten af gulvudlægningen eller at foretage boring gennem gulvet.

Med den konstaterede, relativt løse lejringstæthed af sandfylden og forekomster af leret fyld under gulvet vurderes det sandsynligt, at variationer i lejringstætheden uundgåeligt har afstedkommet varierende sætninger af fylden. Det aktuelle, uarmerede letbetongulv er et terrændæk, der er forudsat at hvile på underlaget. Gulvet er således principielt ikke designet til at kunne spænde over hulrum. I praksis kan gulvet dog spænde over kortere afstande pga. bl.a. buevirkning, der vil være afhængig af betontykkelsen, betonkvaliteten (tryk-/trækstyrken), gulvbelastningen, beton-

gulvets eventuelle indspænding/reaktion ved randen af hulrummet samt om gulvpladen er ensidigt eller dobbeltsidigt understøttet. Disse forhold er vanskelige at kvantificere, men umiddelbart vurderes en ikke-understøttet afstand på op til mellem 0,5 og 1 m at kunne forekomme. Mere udstrakte hulrum kan formentlig ikke dannes, idet gulvet i så fald må forventes at ville følge med ned, eventuelt med revnedannelser i betonen til følge. Revnedannelserne i 2009 synes i al væsentlighed at være fremkommet ved kanten af gulvfladen i stuen, og kun i mindre grad at være udviklet i den centrale del af gulvfladen. Dette indikerer, at gulvet – generelt set – formentlig har en rimelig god kontakt til underlaget – i hvert fald i den centrale del af huset.

Hulrummet, der er konstateret under gulvet i gangen op mod kældervæggen, er formentlig dannet som følge af en dårlig komprimering af tilfyldningen mod kældervæggen. Tykkelsen af fylden antages at svare til kælderhøjden (2,5 m?), hvorfor der her har kunnet udvikles sætninger, der er større end for gulvfladen generelt, hvor der kun er ca. 1-1,5 meter sandfyld. Udgravningen for renoveringen af toilettet kan desuden have medført, at lidt sand er drysset ud, hvis der har været gravet under niveauet for fundament/gulv under skillevægge mod gangen.

For at undgå pludseligt kollaps af gulvet over hulrummet, bør hulrummet udfyldes, f.eks. ved injicering af ekspanderende skum ('Uretek-metoden'), som vurderes at være en egnet og skånsom metode i det aktuelle tilfælde. Så vidt vi forstår, har Gjensidige Forsikring tilbud at bistå ved en sådan udbedring.

Ujævnhederne i gulvet i gang og køkken formodes at skyldes mindre revnedannelser i betongulvet, hvilket lokalt 'træder igennem' som linjer i gulvbelægningen. Dette forhold vurderes for indeværende hovedsageligt at være af kosmetisk karakter.

[Ingeniørfirma 2] kan/skal ikke forholde sig til, om ovennævnte er genstand for forsikringsdækning.

Ovennævnte udbedrer de nuværende skader. Det er dog [ingeniørfirma 2's] vurdering, at de udførte og foreslåede arbejder ikke eliminerer en risiko for, at der senere kan komme sætningsskader i huset. Ved forekomster af løst lejret sand under gulvet er der risiko for, at vandtilførsel (f.eks. ved lækage fra vand- og afløbsledninger) og/eller kraftige vibrationer (f.eks. fra komprimeringsarbejder tæt ved huset) kan medføre omlejringer i sandets kornskelet, hvilket vil medføre sætninger af gulvet (og vægge opført herpå). [Ingeniørfirma 2] har således tidligere haft sager, hvor kombinationen af løst lejret sand og vandudslip har udløst (ekstra) sætninger og skader.

[Ingeniørfirma 2] har ikke kendskab til, om skader forårsaget af vandudslip og/eller kraftig komprimering vil være dækket af en sædvanligt tegnet husforsikring (med rørskadedækning), herunder om kendskabet til de aktuelle forhold vil have betydning for muligheden for at tegne en sådan forsikring uden forbehold og til sædvanlig markedspris.

[Ingeniørfirma 1] har undersøgt forholdene i to punkter i stuen, heraf er lejringsforholdene i sandfylden belyst i ét punkt (centralt i den kælderløse del af huset). Det kan overvejes at dokumentere lejringsforholdene og sætningsrisikoen i flere punkter i den kælderløse del af huset. Sådanne undersøgelser vil dog kræve destruktive gennemboringer af det eksisterende gulv, hvilket formentlig medfører et behov for at udskifte gulvbelægningen overalt i de berørte rum. Gennemboringerne af betongulvet bør ske med forsigtighed (med betonbor), så der opnås et retvisende billede af de aktuelle lejringsforhold i sandfylden under gulvet, og så eventuelle hulrum kan registreres. En

dækkende undersøgelse med retablering af gulve kan således vise sig at blive relativt bekostelig og medføre gener for husejerne, hvorfor [ingeniørfirma 2] afventer parternes stillingtagen i sagen."

Forsikringsbetingelserne indeholder følgende bestemmelser:

"14. Hvad dækker forsikringen (lovens krav)
Forsikringen dækker udbedring af aktuelle skader samt fysiske forhold ved bygningerne, der giver nærliggende risiko for skader på de forsikrede bygninger eller bygningsdele.

Ved skade forstås brud, lækage, deformering, svækkelse, revnedannelse, ødelæggelse eller andre fysiske forhold i bygningen, der nedsætter bygningens værdi eller brugbarhed nævneværdigt i forhold til tilsvarende intakte bygninger af samme alder i almindelig god vedligeholdelsesstand. Manglende bygningsdele kan være en skade.

Ved nærliggende risiko for skader forstås, at der erfaringsmæssigt vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejde eller andre forebyggende foranstaltninger."

Nævnet udtaler:

Den forsikrede ejendom er opført i 1967 og blev overtaget af klageren den 1/9 2007. Ejendommen har halv kælder, og de skader, som klageren har anmeldt til selskabet, vedrører alle ejendommens kælderløse halvdel, hvor der er udført terrændæk med 12 cm beton og plast på sandpude.

Klageren anmeldte i september 2008, at betongulvet i stuen havde sat sig, og at der var revner i sokkel og væg i sydfacaden. Selskabet indhentede geotekniske ingeniørrapporter af 26/1 2009 og 15/4 2009 og ydede dækning for opretning af stuegulvet med flydespartel og for efterfundering af ydermursfundamenter samt udbedring af udvendige revner mv. Klageren har herefter i stuen lagt et egeplankegulv pålimet direkte på flydespartlen.

Klageren har i oktober 2012 anmeldt, at han i forbindelse med renovering og udvidelse af et badeværelse har konstateret hulrum mellem betongulvpladen og sandpuden i entré. Han har endvidere anmeldt, at der er revner i køkkengulvet. Han har anført, at selskabets udbedring af stuegulvet i 2009 var utilstrækkelig, da den ikke omfattede hele gulvarealet i den kælderløse

del af huset, og da opretning med flydespartel ikke fjernede årsagen til problemet – sætninger af gulvkonstruktionen.

Selskabet har tilbudt klageren, at der foretages skævhedsmåling – nivellement – af gulv i opholds- og spisestue, så udviklingen kan observeres. Selskabet har desuden tilbudt, at det konstaterede hulrum i gangarealet mod kældervæg udfyldes med en Uretek løsning i form af injicering af ekspanderende skum.

Af geoteknisk rapport nr. 2 af 15/4 2009 fra ingeniørfirma 1 – indhentet forud for skadeudbedringen i 2009 – fremgår det, at der er udført 5 prøveboringer, herunder 2 gennem gulvkonstruktionen i stuen. Under betongulvet træffes løst lejret sandfyld, der med dybden optræder med væsentligt indhold af ler, og forholdene tyder på manglende omhyggelighed med funderingsarbejderne. De konstaterede revnedannelser i indvendige gulve vurderes at kunne tilskrives specielt funderingsforholdene. Det vurderes, at langt størstedelen af revnedannelserne vil være opstået umiddelbart efter opførelsen, og at fremtidige revnedannelser vil være små og ubetydelige. Ved uændret anvendelse foreslås en simpel opretning af gulvene, men planlægges en omfattende renovering, foreslås en efterfundering.

Selskabets taksator har i mail af 14/12 2012 anført, at han vurderer, at det kun er 20-30 cm langs endevæggen i badeværelset, at der mangler lidt sand, og at forholdet skyldes, at man langs kældervæggen ikke har vibreret sandet så godt. I entré ses en lille bule/forhøjning i linoleumsgulv på 1-2 mm, der strækker sig 60-70 cm ud, men intet tyder på, at gulvet har sat sig.

Klagerens rådgivende ingeniør har i notat af 3/3 2014 anført, at gulvet i stuen har en væsentlig deformation på midten, hvor det har sat sig i forhold til højden ved vægge. Ved ophugningen af det eksisterende betondæk i bad/entré ses, at den underliggende sandopbygning har sat sig ca. 10-15 cm. Ingeniøren vurderer, at terrændækket ikke er udført korrekt, da det er støbt på fed ler, uden at der er foretaget udtørring af dette, ligesom sandfyldet delvist er forurenet med ler, og sandet er meget enskornet. Sætningerne i sandfyldet medfører, at der er risiko for pludselig kollaps af terrændækket ved belastning.

23. 90256

Ingeniørfirma 2 har på selskabets foranledning i rapport af 30/3 2015 afgivet udtalelse om, hvorvidt den i 2009 udførte udbedringsmetode var hensigtsmæssig og korrekt. Det anføres, at man på det foreliggende grundlag umiddelbart er enig med ingeniørfirma 1 om årsagen til skaderne, men at der dog kan være langvarige sætningsbidrag fra konsolidering af lerfyld, omdannelse af muldholdige lag og udtørring af ler under gulvet. Firmaet vurderer, at skaderne og skævhederne i 2009 for så vidt godt kan have været så små, at der ikke var anledning til mistanke om hulrum under gulve eller overvejelser om en mere gennemgribende udbedringsløsning. En flydespartling af betongulvet eliminerer ikke risikoen for fremtidige skader, og hvor der dannes hulrum, vurderes der at være risiko for, at f.eks. vibrationspåvirkning vil kunne udløse pludselige, større sætninger og revnedannelser.

Klagerens rådgivende ingeniør har i notat af 11/4 2016 anført, at der på trods af usikkerheder omkring funderingen blev valgt en løsning med flydespartel, og at det ikke er rimeligt over for forsikringstageren, at der blev valgt en udokumenteret afhjælpning, uden at der var foretaget en ordentlig undersøgelse og vurdering af mulige restsætninger, mens gulvet var oppe. Han anfører videre, at klageren bør fastholde, at gulvet i stuen har sat sig, siden trægulvet blev udlagt, og at der er hulrum under alle gulvene – stue, køkken og gang.

Ingeniørfirma 2 har på selskabets foranledning foretaget besigtigelse og afgivet rapport af 31/7 2017. Det anføres, at sætningerne af gulvet i 2009 formentlig har været op til nogle få cm, hvilket synes at indikere, at restsætningerne vil være mindre end 5 mm over en længere årrække. Revnedannelserne i 2009 synes i al væsentlighed at være fremkommet ved kanten af gulvfladen i stuen og kun i mindre grad i den centrale del af gulvfladen, hvilket indikerer, at gulvet formentlig generelt har rimelig god kontakt til underlaget. Hulrummet under gangen op mod kældervæggen er formentlig dannet som følge af dårlig komprimering af tilfyldningen mod kældervæggen, hvorfor der her har kunnet udvikle sig større sætninger end for gulvfladen generelt. Udgravningen af badeværelset kan desuden have medført, at lidt sand er drysset ud. Hulrummet bør fyldes ud, f.eks. med Uretek metoden, som selskabet har foreslået. Der er ujævnheder af kosmetisk karakter i gulvet i gang og køkken, hvilket formodes at skyldes mindre revnedan-

nelser lokalt i det underliggende betongulv. Det vurderes, at de udførte og foreslåede arbejder udbedrer de konstaterede skader, men ikke eliminerer en risiko for, at der senere kan komme sætningsskader i huset pga. omlejringer i sandets kornskelet ved vandtilførsel eller kraftige vibrationer. Det kan overvejes at dokumentere lejringsforholdene og sætningsrisikoen i flere punkter i den kælderløse del af huset. Dette vil formentlig medføre et behov for udskiftning af gulvbelægningen overalt, hvilket vil være relativt bekosteligt og medføre gener for husejer.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har godtgjort, at selskabet i forbindelse med sin sagsbehandling og valg af udbedringsmetode i 2008-2009 har begået fejl, som i sig selv kan medføre, at han har krav på yderligere erstatning. Selskabet har forud for sin afgørelse blandt andet indhentet to geotekniske rapporter fra et uvildigt ingeniørfirma, og nævnet finder, at selskabets erstatningstilbud umiddelbart fremstår rimeligt begrundet i ingeniørfirmaets konklusioner.

Klageren har under sit renoveringsarbejde konstateret hulrum mellem betonklaplag og sandpude ind under entré i området nær kældervæg. Selskabet har tilbudt, at hulrummet udfyldes ved brug af Uretek metoden, hvilket ingeniørfirma 2 finder er en egnet og skånsom metode i det aktuelle tilfælde. Nævnet finder ikke grundlag for at kritisere selskabets afgørelse.

Nævnet finder, at klageren ikke har sandsynliggjort, at der generelt forekommer hulrum mellem betongulv og sandpude i den kælderløse del af ejendommen af sådan karakter, at det udgør en skade eller en nærliggende risiko for skade.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at de to boreprøver i stuen udført af ingeniørfirma 1 i 2009 ikke gav anledning til observationer omkring hulrum, og at ingeniørfirma 1 heller ikke i øvrigt har anført, at der er risiko for hulrum. Nævnet har videre lagt vægt på, at ingeniørfirma 2 har vurderet, at det konstaterede hulrum nær kældervæg formentlig dannet som følge af dårlig komprimering af tilfyldningen mod kældervæggen. Ingeniørfirma 2 har videre anført, at fotos af revner fra 2009 viser, at revnedannelserne i al væsentlighed er fremkommet langs kanten af gulvet, hvilket indikerer, at gulvet formentlig har rimelig god kontakt til sandunderlaget.

Nævnet finder, at klageren heller ikke har bevist, at der er nærliggende risiko for skade som følge af restsætninger af terrændækket. Nævnet har herved blandt andet lagt vægt på vurderingerne fra ingeniørfirma 1 og ingeniørfirma 2 samt det oplyste om omfanget af sætninger før udbedringsarbejdet i 2009 – herunder de fremlagte fotos. Nævnet finder det ikke sandsynliggjort af klageren, at der kan forventes restsætninger på over 5 mm over en årrække.

Nævnet finder for så vidt angår gulvkonstruktionen, at skade eller nærliggende risiko for skade heller ikke er antageliggjort i en sådan grad, at nævnet finder grundlag for at pålægge selskabet at bekoste, at trægulvet opbrydes, og der foretages nærmere undersøgelser af lejringsforholdene og sætningsrisikoen af terrændækket.

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at der er forhold ved gulvbelægningen generelt eller ved betongulvet i entré eller køkken, som i sig selv udgør en skade, og som var til stede på overtagelsestidspunktet.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels